

AVANTGARDEN

23. januar 1942.

OFFENSIVEN FORTSETTER

På finskefronten har det vært relativt liten forskyvning, men det russiske presset øker og stillingen er spent. Det har gått meget bestemte rykter om fredsforhandlinger uten at noen bekreftelse foreligger. Befolkningen begynner å bli urolig, «Suomi Socialdemokraten» spør om ikke snart krigsmålet er nådd, og andre aviser oppfordrer finske kvinner til ikke å være sammen med «utlendinger». Mistroen til tyskerne øker øyensynlig.

Den finske nasiledelsen tar til å stive opp stemningen med kommunikeer og frontreportasjer som minner om forrige vinterkrig. Således heter det bl. annet: «Finske tropper avholdt skikonkurranse ved Svirfronten, bare avbrutt et øyeblikk for å jage bort en russisk patrulje». Samtidig kommer meldinger om veldige russiske tap.

Ved Leningrad har russerne trengt nasistene over Volovelva fra Ilmensjøen, og på jernb. kommer det forsyninger til Leningrad fra Moskva.

Hovedinteressen konsentrerer seg fremdeles om Moskva-avsnittet. Nazi holder ennå Mosaisk, men russerne utdyper kilene sine på begge sider. Sør for linjen Mosaisk-Molensk har russerne nådd Ljubinovo, 100 km SV for Moskva. I nord er de ikke kommet så langt, men har intatt Borosivo, 15 km vest for Mosaisk. Nasistyrkene i dette området er sansynlig ca 100000 mann som nå trues med å bli innsluttet hvis de ikke forsøker å trekke seg tilbake.

Mellom byene Orel, Kursk og Charkov har nasistene inntatt sterke stillinger, spesielt er byene godt befestet. Russerne nytter en omringningsmanøvre. Charkov er f. eks omtrent omsluttet.

På Krim førte ikke nasistenes offensiv mot Sevastopol fram. Stillingen var en tid kritisk for nazi da russerne var trengt fram til Simferpol og sto 42km fra Perikopeidet,

nasis eneste retrettvei. Nå er stillingen uklar. Nazi har erobret Fedosia, mens russerne forøvrig trenger fram. Tilsammen har russerne gjenerobret 85000 km², eller omtrent 10 % av det område nasistene hadde besatt.

Halfayapasset — aksens siste befestede stilling i Cyrenaika etter at Sollum falt den 12/1 — kapitulerte 17/1 etter å ha vært utsatt for det kraftigste bombardement hittil under Afrikafelttoget. Overgivelsen skjedde betingelsesløst. 5500 fanger og alt krigsmateriell falt i brittenes hender. Dessuten ble 76 brit. fanger befridd. Alle våpen ble overgitt i fullt brukbar stand.

Denne seir vil få stor betydning for de videre operasjoner i Libya. Tilførselen fra Egypten til hovedfronten ved El Agheila (det siste punkt engl. erobret under gen. Wavels felttog ifjor) kan nå skje direkte langs hovedveien. Tidligere har man måttet gjøre en lang omvei gjennom ørkenen. Dessuten er nå en stor br. troppstyrke frigjort og kan settes inn andre steder. Brittene har nå tatt minst 32000 fanger siden den siste off. i Libya begynte.

Den første vintermåned er nå tilende, og fascistene ser med liten begeistring fram til de tre som er igjen. En nøytral sveitsisk lægekommisjon som har vært på østfronten, gir en ryssende beskrivelse av lægeforholdene hos nazi. Det heter bl.a.:

«Vi har sett de mest redsomme ting som vi aldri kommer til å glemme. Medesiner var frosset til en eneste fast masse. Det var mangel på antiseptiske midler, og operasjoner måtte ofte foretas uten bedøvelse. Alt var kaos, og ingen lege kunne arbeide under slike forhold. De sårete ble kjørt vekk fra fronten i åpne lastebiler, og mange døde underveis.»

SOVJETS RESURSER

Nasistene har etterhvert måttet komme med store innrømmelser om forholdene i Sovjetunionen, ikke fordi de ønsker å gi noe tributt til sannheten, men rett å slett fordi kjensgjerningene tvinger dem til det. Men de har ennå et par slitte propagandamelodier igjen, og det er historien om hvor elendig russerne lever og med hvilke „asiatiske grusomheter“ det russiske folk var tvunget til å bygge opp landet.

Men propagandaen er blitt hul — fordi de fleste mennesker øyeblikkelig forstår at det er skapt et moderne industriland der borte i øst. Og man innser at dette forutsetter at befolkningens åndelige nivå er hevet.

Det er helt riktig at denne kanskje helt enestående tekniske utvikling av et land har kostet ofre. Ofre i den forstand at russerne, istedenfor hvert år å spise opp det overskudd landet deres ga, valgte å investere påny. De gjorde det av to grunner, for det første fordi de ville skape et sosialistisk samfunn og det kan bare skapes på et solid økonomisk fundament. For det annet fordi de russiske statsledere klart så den stadig dypere krise i Vesteuropa og krigen som nærmet seg, og forstod at også Sovjet ville bli dratt med.

Allikevel har det russiske folks levestandard vokset sterkt, sammenlignet med 1914 har neppe noe annet land hatt en slik relativ fremgang. Men når levestandarden ikke var kommet like høyt som her hjemme, så skyltes det den enkle ting som en lett glemmer: at tross den enorme økningen av varemengden, øket behovet ennå raskere. For det er ikke bare det å lære befolkningen å lese, man må også skaffe dem bøker. Før var det 2 millioner mennesker som kunne lese, nå 100 mill. — hvilken veldig økning i trykksaker. Slik var det på alle områder, en kolossal stigning i behovet. Industriarbeidernes antall av befolkningen steg fra 1926 til 1937 fra 8,9 til 31,5 pct. og er siden fortsatt øket. Slike tall gir et inntrykk av f. eks. boligspørsmålet.

Ved siden av økningen av levestandarden ble det stadig gjort forbedringer i de sosiale forhold for befolkningen. Russerne hadde ennå da krigen brøt ut i vest 6-

dagers uke mot 7 herhjemme. Arbeidstiden var 7 og 8 timer og med lovbestemte ferier som var lengere enn i noe annet land. På den annen side hadde de en tvungen skolegang som var lengere enn noe annet sted. De har en fritidsbevegelse som stiller etterapingen i Tyskland «Kraft durch Freude» fullstendig i skyggen.

Og det er kanskje ikke verdt å glemme, at hadde russerne gitt avkall på å utbygge sitt militærvesen slik som vi gjorde herhjemme (uten at vi dermed tar noe standpunkt til denne politikk) så hadde den russiske levestandard ligget over vår.

I det tyske fagtidsskriftet «Deutsche Technik» har vi funnet enkelte tall om Sovjetunionen som det kan være interessant å gjengi, som tydelig viser hvor langt russerne er kommet. Sovjets plass i verdensproduksjonen var av enkelte viktige industriartikler og råstoffer i 1937:

Maskinproduksjon	nr. 2	Kull	nr. 4
lokomotiver	« 1	olje	« 2
godsvogner	« 2	mangan	« 1
lastebiler	« 2	støpejern	« 3
landbruksmaskiner	« 1	stål	« 3
traktorer	« 2	allumin.	« 3
combines	« 1	kobber	« 5

Industri- og råstoffproduksjonen sett totalt er Sovjet nr 2 (etter U.S.A.).

Det som kanskje var mest interessant ved artikkelen er at den klart med tall viser at den russiske produksjon og de russiske råstoffkilder er fordelt over hele Samveldet, og at bare en mindre del ligger i de områder som er besatt av fascistene. Den britiske fagforeningsmann Citrine uttalte etter et besøk i Sovjet nylig: Vi trodde at det meste av Russland industri var ødelagt. Nu vet jeg at den russiske industri allerede i april 1942 vil være av like stor kapasitet som før krigen.

Tar man f. eks. en slik ting som jernmalm — som nasistene da de inntok Krasnia Rog i begynnelsen av krigen proklamerte at russerne ikke lenger kunne

Når du får illegalt materiell, så prøv aldri å finne ut hvem som lager det eller hvem som har sendt dig det.

frembringe i større mengder — så viser «D.T.» at bare 14 pts. ligger i de besatte områder, 22 pts. i det tilbakeerobrete Kersj (Krim) og 61 pts. i Ural. Slik er det med de fleste råstoffer, og selv olje blir nu også for en stor del produsert i Ural og i Sibir.

Det samme er også tilfelle med selve industrien. Av høyovner lå i 1938 62 i Sibir, i Donets 61 og i Moskvaområdet 16. (De aller fleste i Moskva- og Donetsområdet har ikke vært i fiendens hender, og ligger nu utenfor farsønen.)

Slaget i Hunan er endt med fullstendig seier for kineserne. Av den japanske armé på 70000 mann var det bare 10000 igjen de flyktet over Jangtsekiang-elva.

Tidlig i høst rapportertes de første tilfeller av tyfus i den tyske arme på Østfronten. Tross drastiske forholdsr. gler inntraff de første tilfeller i Tyskland alt i oktober.

I løpet av en uke var det meldt 15 tilfeller i Preussen og i løpe av en mnd. 80. Vi kjenner 15 i Berlin og 40 i Frankfurt a. d. Oder.

London melder at forsyningene til Sovjet har vært større enn fastsatt i avtalen, og at de vil bli fortsatt. Ikke tidligere avtaler, men behovet skal avgjøre leveransene. Skipene returnerer med trelast.

En engelsk militærekspert sa i radio 16 jan. om Østfronten: Tyskerne har tatt hull på alle reserver. I april når det dårlige været er over, blir det Stalin som kan sette inn en ny slagkraftig armé.

Det var i desember. En gammel arbeider stakk til meg Avantgarden for 15 okt. Jeg bemerket at den var gammel. «Ja» svarte han «men for gammel blir aldri den avisen vår.»

Han måtte ha den igjen for ennå var det mange som skulle lese den.

Vi håper vi har mange slike medarbeidere.

V

Nasistenes nye massearrestasjoner av norske offiserer varsler nye terrorbølger. De gir som begrunnelse at norske offiserer i England har brutt sitt løfte til tyskerne.

Det var bare en del av offiserene som ga slikt løfte. Oppgave over hvilke offiserer det gjelder, foreligger heller ikke.

Tyskerne snakker om «soldaterære» i anklagen sin, men med hvilken rett? De som med våpen overfaller en nabostat med det påskudd å «beskytte» den; og beskytter den på den måten at de bryter alle landets lover og rettsprinsipper. De som samler om seg en skare av det menneskeavfall som finnes i hver nasjon, og setter disse til slavevoktere for det besatte folk.

Snakker nasistene om soldaterære, de som i enhver forhandling med norske myndigheter og institusjoner har benyttet seg av løgn og løftebrudd til det groteske?

Taler de om «soldaterære» som myrdet Rolf Wickstrøm og Viggo Hansteen?

Taler de om «soldaterære» som i krigen i øst kaller sine motstandere for udyr og kaller deres motstand for dyrisk stupiditet?

De våger å tale om «soldaterære» de som med vold og vanvittig fordreier av sandheten undertrykker folkeslag etter folkeslag!

En elev ved navn Stubberød ved Oslo tekniske skole strøk ved eksamen i fjor. Han gikk inn i legionen og skolen har fått pålegg fra dept. om å utskrive avgangsvidnesbyrd med gode karakterer for at Stubberød skal komme inn på høyere tekn. skole i Tyskland.

FRA SKOLEFRONTEN

Alle grupper av åndsarbeidere er utsatt for sterkt press fra nasistenes side, særlig ser det ut til at oppmerksomheten nu konsentreres om lærerstanden, idet nasistene innser hvilken viktig posisjon denne stand inntar. Det eneste de hittil har oppnådd er å sveise lærerne sammen til en fast blokk.

Enkelte av de skolefolk som spesielt har utmerket seg som gode nordmenn har fått forelagt følgende erklæring til underskrift:

«Jeg erklærer på ære og samvittighet at jeg i samsvar med den appell som Kirke- og Undervisningsdepartementet har utsendt til samtlige landets lærere og lærerinner, forplikter meg til i all min skolegjerning å ville gå inn for et aktivt og positivt arbeide for å skape forståelse hos mine elever for det nye livs- og samfunnsynet, som dette finnes uttrykt i N. S.' program og vårt nye nasjonale riksstyres tiltak og beslutninger. Jeg innser at innarbeidelsen av dette nye livs- og samfunnsynet i det norske folks bevissthet er en uomgjengelig betingelse for at det skal kunne gjenvinne sin frihet og selvstendighet samt opprettholde sin posisjon som en av de førende kulturnasjoner. Med samme nidkjærhet forplikter jeg meg til å hindre, imøtegå og påtale ethvert forsøk fra elevs og kollegars side på å håne eller gjennom sabotasje eller på annen måte motarbeide vårt nye riksstyre og den forestående nyordning av samfunnet.

Finland har tapt 48% av sin handelstonasje under krigen. —

Russiske fagforeningsmenn er på besøk i England for å konferere med de britiske fagforeningsledere. — I London og rundt i landet arrangeres store massemøter som uttaler sin sympati for Sovjets gigantiske innsats.

75000 tilskuere tilstede ved fotballkamp i London mellom England og Skottland, til inntekt for Russlands røde kors.

Liknende kamper over hele England.

21/1 meldes at Mosaik ble tilbakeerobret av russerne 18/1 — 52 dager etter at Hitler hadde overtatt komandoen.

Jeg er klar over at ethvert brudd på denne erklæring og selvsagt ethvert forsøk som offentlig tjenestemann eller som privatmann på å avholde folk fra å tre inn i N. S. ved råd eller p. a. måte, vil medføre at jeg øyeblikkelig må tre tilbake fra min stilling som offentlig tjenestemann.»

En av dem som nektet å skrive under er lærerinne ved Møllergt. skole i Oslo. Hun var ifjor suspendert i 3 mnd. for å ha sagt i klassen at tyskerne led av vitaminmangel og derfor gikk i gatene og spiste sjokolade med smør på. Hun er nå nektet rett til å undervise.

På Lillestrøm fikk lærerne sist i nov. et skriv fra skoleinspekt. K. Hagb. Bratlie. Innholdet var i korthet følgende:

Enhver lærer er forpliktet til å gå positivt og aktivt inn for det nye livs- og samfunnsynet, utformet i N.S.' program. Det kreves at hver enkelt lærer setter seg inn i programmet og nytter alle høve til å skape forståelse for dette hos elevene. Minst 1/2 skoletime pr uke skal nyttes til innarbeidelse av denne forståelsen.

Kort tid etter kom et nytt skriv som fastsatte nærmere rettningslinjer for denne undervisningen.

Lærerne har nektet. En av dem er avsatt, og 6 andre trues med avskjedigelse.

Tross nasistenes pågang holder lærerne fronten. I Rogaland er det f. eks. bare 3 igjen i lærerlaget etter at nasistene overtok det.

NYHETER 20/1.

6 nye russiske generaler insatt av Stalin. Nye arméer under utdanning i øst for felttoget til våren.

Vereya, 24 km sør Mosaik og Kandrova på Kaluga-Vjasmabannen gjenerobret av russerne.

Japansk krysser senket av amerikansk bombefly ved Filipinene.

Stor akse-tankbåt senket i Middelhavet.

Tyfus sprer seg i Polen og Østersjøstatene.

Etter von Reichnaus død meldes om ytterligere 3 tyske generaler som har fått alvorlige sykdommer på østfronten.